

RAZGLEDI, VPOGLEDI

FRANC KUZMIČ

MANJŠE PROTESTANTSKE CERKVE (ZUNAJ EVANGELIČANSKE CERKVE AV) V PREKMURJU V 20. STOLETJU

PREGLED VIROV IN PUBLIKACIJ

UVODNO POJASNILO

Pregled virov in publikacij je pripravljen tako, da najprej predstavi posamezno protestantsko cerkev, predvsem njen začetek v Prekmurju, in postreže še z nekaj informacijami o njej. Nato sledi okvirna obrazložitev njene publicistične dejavnosti *v kontekstu slovensko-madžarskih odnosov* v Prekmurju v 20. stoletju. Nazadnje sledi še prikaz pregleda virov in literature o posamezni obravnavani cerkvi. Cerkve so razvrščene in predstavljene po abecednem zaporedju (adventisti, baptisti, binkoštniki, reformirani). Pregled je bil pripravljen za raziskovalni projekt »Slovenska identiteta in združujoča se Evropa: pomen protestantizma«. Glej publikacijo: Marko Kerševan (ured.), *Protestantizem, slovenska identiteta in združujoča se Evropa*, Znanstveno-raziskovalni inštitut Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana 2006.

1. KRŠČANSKA ADVENTISTIČNA CERKEV

Po doslej znanih podatkih so se adventisti pojavili v Prekmurju tik pred drugo svetovno vojno. V Mursko Soboto se je priselil krojaški mojster Karel Šiftar, po rodu iz Strukovcev v Prekmurju. Preselil se je iz Zagreba, kjer se je seznanil z adventističnim naukom, se ga tudi oprijel in oznanjal. Ob sobotah popoldne je vse zainteresirane, sosede in tudi nekatere svoje stranke vabil k tako imenovanim hišnim bogoslužjem, ki so trajala vse do večera. Med resnejšimi udeleženci

so bili Sapač, Mihaličeva in Zrinskijeva.¹ Uspeha ni bilo, pozneje se je baje pričel nenavadno vesti.

Do sedaj je znan samo en letak, ciklostilno razmnožen na formatu A6 v šapirografski tehniki z naslovom **Šatorišče oznanosti bože.**² V katoliškem časniku *Novine* pa je bilo med drugim tudi zapisano: »Svojo vero pa širijo z najrazličnejšimi letaki, ki jih sami delajo ali pa jih dobijo od glavne centrale, ki je sam sv. Duh ve kje.«³

Kolikor se je lahko do sedaj ugotovilo, niso imeli z madžarsko stranjo nobenih povezav niti stikov. Po vojni je omenjena cerkvena skupnost, če jo že lahko tako imenujemo, zamrla, redki simpatizerji so se povezali predvsem z binkoštniki, dokler ni bila znova organizirana kot samostojna in leta 1981 pri oblasteh prijavljena kot prva in edina adventistična cerkvena občina v Murski Soboti in v Prekmurju.⁴

2. BAPTISTIČNA CERKEV

Baptisti so se prvič pojavili v Prekmurju v dvajsetih letih 20. stoletja, in sicer v Fokovcih. Franciška Solar se je namreč leta 1931 vrnila iz Amerike, kjer se je leto prej seznanila z baptizmom in sprejela baptistično učenje.⁵ To je oznanjala tudi na svojem domu in v okolici. Nato sta z možem Jožefom začela s hišnimi bogoslužji. Navezala sta stike z dokaj aktivnimi baptisti v Medžimurju. Jožef Solar je bil tam tudi krščen.⁶ Zabeleženo je dobro sodelovanje. Po zgledu iz Medži-

- 1 Ustna izjava Terezije Kramar (1928) iz Murske Sobote (Mala nova 10) avtorju tega dela dne 7. 2. 2006.
- 2 Letak je v zasebnem arhivu F. Kuzmiča; je pa zanimivo, da je s tem naslovom objavljen tudi članek s podpisom H. A., kjer pisec obravnava adventiste in baptiste ter njihovo dejavnost. Prim. *Novine* (Črensovci) 28 (1941) 14 (3. IV.), str. 2.
- 3 *Novine* (Črensovci) 28 (1941) 14 (3. IV.), str. 2.
- 4 Franc Kuzmič, *Zgodovinski prikaz verstev v Prekmurju*. Vestnik (Murska Sobota) 37 (1987) 50 (24. XII.), 8.
- 5 Vladimir Gradnik, *Isus me ljubi i ja ljubim Isusa*. Izvori (Osijek) 24 (1981) 1, 12–13.
- 6 Ruben Knežević, *Pregled povijesti baptizma na hrvatskom prostoru*. Rijeka: Baptistički institut 2001, str. 69.

murja so tudi Solarjevi oblikovali tamburaški orkester, kar je privabilo še več ljudi na bogoslužja, tako da jih je moralo veliko spremljati bogoslužje pred hišo kar skozi odprta okna. Kaj kmalu pa so se seznanili z binkoštnim naukom in se preusmerili k binkoštnemu gibanju v Prekmurju. Vseeno so imeli še naprej bolj rahle stike tudi z baptisti na Hrvaškem,⁷ med okupacijo v 2. svetovni vojni pa še z baptisti na Madžarskem. Vodilnemu animatorju Jožefu Solarju ni bila toliko pomembna veroizpoved kot pristen biblični nauk. Gotovo se je ravnal po bibličnem vodilu: Vse preizkušajte in kar je dobro, obdržite! (1 Tes 5,21).

Po pripovedovanju Jožefa Solarja avtorju tega pregleda in pozneje avtorjevega pregleda na pogorišču domačije Jožefa Solarja v Fokovcih je bilo potrjeno, da so prejeli poleg hrvaških periodičnih publikacij med vojno tudi baptistične periodične publikacije iz Madžarske.

Po drugi svetovni vojni so maloštevilni baptisti v Prekmurju obiskovali binkoštna bogoslužja, dokler se niso leta 1976 registrirali v Murski Soboti kot samostojno cerkveno občestvo.⁸

3. BINKOŠTNA CERKEV

Binkoštna cerkev ima svoje začetke v Prekmurju leta 1933, ko sta zakonca misijonarja Mihok prišla v Veščico v Prekmurju in začela oblikovati binkoštno občestvo.⁹

Glede publicistične dejavnosti velja potrjeno dejstvo, da so prekmurski binkoštniki prevajali prve svoje pesmi v prekmurščino prav iz madžarščine. Najprej so imeli te pesmi ročno zapisane v zvezkih, leta 1939 pa so jih izdali v ciklostilni tehniki z naslovom **Dühovne pesmi**. Po izjavi prirediteljev in prevajalcev so bile menda vse pesmi bile prevedene iz madžarščine.

7 Prim. *Glas Evandolja* (Zagreb) 12 (1936), str. 110.

8 Franc Kuzmič, *Zgodovinski prikaz verstev v Prekmurju*. Vestnik (Murska Sobota) 37 (1987) 50 (24. XII.), 8.

9 Mihael Kuzmič, *Prvih sedem let*. Ljubljana : Duhovno obzorje; Osijek : ETF 2003.

Na bogoslužjih so tisti, ki so obvladali v šoli obvezno madžarščino, peli priljubljene pesmi tudi v madžarščini iz pesmarice **Mennyei hangok**.¹⁰ Pripravil jo je misijonar E. W. Mihok, a je še niso uspeli prevesti.

Med drugo svetovno vojno so v letih 1941–1945 Prekmurje zasedli Madžari. Binkoštna cerkev na Madžarskem takrat ni mogla več biti prijavljena, zato jo je vzela pod svoje okrilje madžarska Cerkev svobodnih bratov, katere pripadnik je bil tudi zelo znani zdravnik in univerzitetni profesor anatomije prof. dr. Ferenc Kiss (1889–1966), obenem tudi pisec medicinskih strokovnih knjig in razprav, ki so jih prevajali v svetovne jezike.¹¹ Cerkev svobodnih bratov jim je pustila upravno in doktrinarno samostojnost.

Predstavniki Cerkve svobodnih bratov so prinesli v Prekmurje več madžarskih traktatov in letakov, med njim **Telyes ige** (Popolnost), kjer je bilo kot nekakšno dokazno gradivo precej svetopisemskih citatov, ki pa jih je bilo potrebno poiskati v Bibliji.

Binkoštniki v Prekmurju so leta 1939 izdali pesmarico v ciklostilni tehniki s 161 pesmimi in z naslovom **Dühovne pesmi**. Pesmi niso bile razvrščene niti po tematiki niti po abecedi in zato lahko domnevamo, da je bila pesmarica zgolj prehodnega pomena, nekako vmesna med rokopisno in tiskano. Pobudo za natis bolj urejene pesmarice je dal prav dr. Ferenc Kiss, ki je med okupacijo obiskal Prekmurje in pregovoril Jožefa Novaka, voditelja Binkoštna cerkve v Prekmurju, da je pripravil pesmarico za natis. Pesmarica je imela naslov **Radoszti glász** – s podnaslovom »Evangeliumszke dűszevne prebráne peszmi za vszákó potrebsino vu krstsanszkom zsitki«. Sam je nato zbral ponudbe tiskarn in med njimi izbral najugodnejšo. Pri oblasteh je celo izposloval dovoljenje za natis. Ko je dobil rokopis, se je želel prepričati o kvaliteti gradiva. Prosil je nekega prekmurskega profesorja, da mu prevede nekaj pesmi iz prekmurščine v madžarščino. Ta mu je prevajal, ob tem pa izjavil: »Te besede imajo tako globok pomen, da jih komaj ustrezno prestavim v madžarščino.« S to izjavo je bil dr.

10 Podnaslov: Válogatott lelkiénekek gyűjteménye gyűlekezeti, evangélizálási és egyéb alkalmakra. 2. dop. izd. Kispeszt 1934. Vsebuje 434 pesmi.

11 Prim. *Magyar életrajzi lexikon. 1. köt.* Budapest 1967, str. 925.

Kiss zadovoljen in dal pesmarico takoj v tisk. Ker se je vojna bližala koncu, krtačnih odtisov več ni bilo mogoče korigirati. Pesmarica je bila natisnjena brez korekture in zato je bilo v njej veliko tiskarskih in grafičnih napak, saj madžarski črkostavci sploh niso bili večši prekmurščine.¹²

Dr. Kiss je avtor knjižice **Magyar paraszt profeták** (*Madžarski kmečki preroki*), katere vsebina govori, kako je Bog klical kmete na spreobrnjenje. Ljudje so se namreč (predvsem sosedje) zbirali k preučevanju Svetega pisma, brali in diskutirali – in to je bil začetek drugačnega, poglobljenega verskega življenja v njihovem kraju. Knjižico je pozneje v slovenščino prevedel Joško Kutoša.¹³

Dr. Kiss je prav tako avtor knjižice o pripravi na zakonsko življenje z naslovom **Szexuáletikai kérdések**: a Szentirás világosságában (*Seksualno-etična vprašanja v luči Svetega pisma*). Okrog leta 1955 jo je v hrvaščino v skrajšani obliki prevedel pridigar Ludvik Üllen iz Veščice pri Murski Soboti in prevod naslovil *Kako se spremamo na bračni život*. Pozneje je to knjižico iz hrvaščine prevedel v slovenščino Feri Kuzmič in jo kot tipkopis¹⁴ v več izvodih posojal v branje vsem, ki jih je to zanimalo. Čez leta je Joško Kutoša knjižico znova prevedel iz madžarščine v slovenščino in ji dal naslov **Seksualno-etična vprašanja v luči Svetega pisma**.¹⁵

Pozneje sta bila natisnjeni še dve Kissevi deli: teološko esejistični članek **Dve zaupnji**¹⁶ in knjižica **Razmišljanje o Psalmih**.¹⁷

12 Pesmarica je izšla leta 1944 in je na 152 staneh vsebovala 200 pesmi, razvrščenih po abecednem redu. Tiskana je bila v 2000 izvodih v tiskarni Atheneum, Budapest. Zvezali so le 500 izvodov, ostale pa v polah poslali v Prekmurje, ki so jih posamezne cerkve pozneje dale po potrebi vezati. K poznejšim vezavam so dodajali nove pesmi, ki pa so bile razmnožene v ciklostilni tehniki.

13 Ferenc Kiss, *Madžarski kmečki preroki*. Snopje (Ljubljana) 8 (1984), str. 1–12

14 Ferenc Kiss, *Kako naj se pripravljamo na zakonsko življenje?* Veščica 1971. Tipkopis na formatu A 5.

15 Izdala Binkoštna cerkev v Murski Soboti leta 2004. 37 str., A4 format. Delo je bilo izdano v fotokopirni tehniki.

16 Snopje (Ljubljana) 9 (1985), str. 27–29 v prevodu Vladimirja Gradnika.

17 Prevedel Joško Kutoša. Izšlo v Murski Soboti leta 1997. Knjižica vsebuje 40 strani.

V Budimpešti je leta 1943 Roža Nemeč, vaščanka iz Martjancev v Prekmurju, dala Ludviku Üllenu, ki je bil takrat v Budimpešti, knjigo A. T. Piersona, v kateri je opisano življenje znanega moža vere Georga Müllerja, seveda v madžarščini. To knjigo je Üllen pozneje predlagal dr. Adamu Špisu iz Zagreba za prevod v hrvaščino in je leta 1965 tudi izšla.¹⁸

Zakonca Mihok sta prinesla v Prekmurje binško nauk, zato je povsem razumljivo, da so verniki brali Mihokove spise z duhovno vsebino. Ker so verniki obvladali madžarščino, prevajanje ni bilo potrebno. Veliko let pozneje pa je Joško Kutoša na pobudo mlade generacije binško naukov prevedel dva njegova krajša članka **Popolna božja beseda**¹⁹ in **Krst v Svetem Duhu v luči popolne božje besede**.²⁰

Iz madžarskega prevoda je Joško Kutoša prevedel v slovenščino zanimivo knjižico J. van Impeja **Kam pridem, ko umrem?**²¹

3.1. Sveto pismo

Ker Sveto pismo v celoti ni bilo prevedeno v prekmurščino,²² so pridigarji in nekateri verniki poleg slovenskega Chraskovega prevoda Svetega pisma²³ uporabljali pretežno madžarski prevod, ki ga je oskrbel Gáspár Károly²⁴ z naslovom **Szent Biblia ... Szent irás**.

Mihael Kuzmič sklepa: »Iz opisanih vzrokov in situacij se je prekmurska literarna dejavnost Binško cerkve prepletala z madžarsko

18 A. T. Pierson: *George Müller*. Zagreb 1965. Str. 292. V 600 izvodih je bila razmnožena na ciklostil.

19 Snopje (Ljubljana) 8 (1984), str. 62–65.

20 Snopje (Ljubljana) 10 (1986), str. 19–26.

21 V madžarščini ima knjižica naslov: *Hová kerülök ha meghalok?* Izdalo Duhovno obzorje v Ljubljani 1993, 28 str.

22 V prekmurščino je bilo prevedenih pet Mojzesovih knjig in Jozuetova knjiga (Janoš Kardoš), Psalmi (Š. Terplan) in celotna Nova zaveza (Š. Kuzmič).

23 Sveto pismo je v slovenščini v prevodu Antonina Chraske izšlo prvič leta 1914, pozneje še več ponatisov. *Prim. Daniel Brkič: Anton Chráska med Slovenci. Koper: Vostrj, 1999.*

24 Gáspár Radics Károly (1530–1591) je prevedel Sveto pismo v madžarščino, prvič izšlo leta 1586, pozneje številni ponatise in revizije. *Prim. Zoványi Jenő: Magyarországi protestáns egyháztörténeti lexikon.* Budapest 1977, str. 297.

in hrvaško; tako se tudi ni mogla močneje samostojno razviti in prispevati večjega deleža k razvoju in širjenju Binkoštna cerkve v SR Sloveniji.«²⁵

3.2 Revialni tisk

Madžarski revialni tisk je poročal tudi o raznih binkoštnih verskih dogodkih v Prekmurju. Tako je v **Apostoli hit** leta 1934 zapisano: »V vasi Veščica, kjer je bil rojena žena²⁶ brata Mihoka, so težko, a vseeno sprejeli resnico ... Poleg stroge prepovedi Gospod blagoslavlja delovanje brata in sestre Mihok.«

Binkoštni verniki, predvsem pa pastori in pridigarji, večji madžarščine, so prebiral madžarski binkoštni revialni tisk, med drugo svetovno vojno tudi publikacije Krščanske cerkve svobodnih bratov.²⁷ Po vojni je bilo prejemanje madžarskega tiska iz Madžarske zaradi političnih razlogov onemogočeno in prepovedano. Nekateri posamezniki so si naročali razne publikacije v madžarščini iz tujine (predvsem iz Nemčije in Severne Amerike).

4. REFORMIRANA (KALVINSKA) CERKEV

Po mnenju raziskovalcev ima Reformirana cerkev svoje začetke v Prekmurju že konec 16. stoletja.²⁸ Leta 1618 je bil pri Sv. Juriju (Rogašovci) celo sedež kalvinskega seniorata za pretežni del Prekmurja. Tako so morali v začetku 17. stoletja pridigarji Luthrove smeri (augsburske veroizpovedi) podpisovati Formulo concordiae (Obrazec soglasja). Vseeno so se reformirani verniki na področju Prekmurja ohranili še naprej, čeprav so sčasoma ostali brez vsake cerkve.

25 M. Kuzmič, *Prekmurški tiski, ki jih je izdala Binkoštna cerkev v SR Sloveniji*. Snopje 7 (Ljubljana), str. 41.

26 *Apostoli hit*, 9. 6. 1934.

27 Izjava Joške Kutoša (1928) iz Veščice avtorju te raziskave dne 8. 2. 2006.

28 F. Šebjanič, *Protestantsko gibanje panonskih Slovencev*. Murska Sobotna: Pomurska založba 1977, str. 14–15; M. Kokolj-B. Horvat, *Prekmurško šolstvo*. Murska Sobotna: Pomurska založba 1977, str. 22–24.

Od nekdanj zelo dobro delujoče kalvinske oz. reformirane cerkve v Prekmurju so se v času po prvi svetovni vojni ohranili verniki le v krajih na obrobju ob slovensko-madžarski meji. Po statističnih podatkih iz leta 1921 jih je bilo v Prekmurju vsega 929, od tega na soboškem področju 585, na lendavskem pa 344.²⁹

Leta 1920 je bila v Novem Sadu kalvinska sinoda in tam so ustanovili samostojno kalvinsko skupnost, ki je zajela tudi pripadnike kalvinske veroizpovedi v Prekmurju, čeprav v teh krajih ni bilo nobenega župnijskega središča.³⁰ Kalvinci so bili razporejeni v štiri župnije, ki pa so ostale onstran meje: Kercaszomor, Szentgyörgyvölgy, Velemer, Bajánsenye.

Pripadniki Reformirane cerkve v Prekmurju so za branje uporabljali Sveto pismo v madžarščini v prevodu Gáspárja Károlyja, saj so bili izključno madžarske narodnosti. Tudi ostala verska literatura je bila izključno v madžarščini. Literaturo so naročali in prejeli iz Madžarske ves čas vse do današnjih dni.

Na Madžarskem so reformirani kristjani izdajali kar nekaj revialnega tiska. Tega so prejeli glede na željo in naročilo tudi verniki reformirane veroizpovedi v Prekmurju. Madžarščina jim ni delala težav.

Reformátusok lapja (*Reformatorski časopis*) je bil časopis, ki je od leta 1891 izhajal v Nagykarolyju. Od leta 1908 je izhajal v Kolozsváru kot **Református szemle** (*Reformatorski zbornik*). V letih 1928–1933 je izhajal v Budimpešti tednik **Református figyelő** (*Reformatorski opazovalec*) in od leta 1934 v Budimpešti tednik **Református élet** (*Reformatorsko življenje*). Od leta 1940 so bili v glavnem vsi pripadniki (člani) reformirane cerkve naročniki tega tednika.

Najpomembnejši časopis reformirane cerkve na Madžarskem pa je bil **Református Híradó** (*Reformatorski glasnik*), ki je bil sicer strokovni časopis, je pa na zadnji strani je prinašal najnovejše novice. Izhajal je v Szegedu. Prejemalo ga je več kot 400 reformiranih cerkva in je izhajal v nakladi več kot 136.000 izvodov. Ko se je začela v

29 G. Lipovšek, *Prekmurje*. Seznam občin po političnih okrajih z navedbo raznovrstnih podatkov. M. Sobota 1921, str. 12.

30 Franc Perko, *Verstva v Jugoslaviji*. Celje: Mohorjeva družba 1978, str. 157

petdesetih letih na Madžarskem gonja proti veri, so oblasti zaradi popularnosti ta časopis ukinile.³¹

Reformirani verniki so po vojni dobivali verske knjige v madžarščini iz Vojvodine.³²

31 Več o tem: Zoványi Jenő, *Magyarországi protestáns egyháztörténeti lexikon*. 3. jav. és bőv. kiad. Budapest: A Magyarországi református egyház zsinati irodájának sajtóosztálya, 1977, str. 504.

32 Vanek Šiftar, *Vas Motvarjevci in njeni prebivalci*. Časopis za zgodovino in narodopisje (Maribor) 1971, zv. 2, str. 318.

BIBLIOGRAFIJA

(VIRI IN LITERATURA)

1. KRŠČANSKA ADVENTISTIČNA CERKEV

KUZMIČ Franc, *Zgodovinski pregled verstev v Prekmurju*. Vestnik (Murska Sobota) 37 (1987) 50 (24. XII.), 8

SOBOČAN Štefan, *Spominjaj se sobotnega dne ...* Moja župnija. Murska Sobota: Podjetje za informiranje, 1994, str. 187–190

2. BAPTISTIČNA CERKEV

KNEŽEVIĆ Ruben, *Pregled povijesti baptizma na hrvatskom prostoru*. Rijeka: Baptistički institut 2001

KUZMIČ Franc, *Konfesionalna podoba Prekmurja*. Pokrajinski muzej Murska Sobota. Katalog. Stalna razstava. Murska Sobota: Pokrajinski muzej 1997, str. 89–94

KUZMIČ Franc, *Konfesionalna podoba prostora ob Muri*. Ljudje ob Muri. Zbornik. Murska Sobota 1996, str. 183–189

KUZMIČ Feri, *Zgodovinski pregled delovanja baptistov v Sloveniji: I. delovna verzija*. Murska Sobota, 2003.

KUZMIČ Franc: *Zgodovinski pregled verstev v Prekmurju*. Vestnik (Murska Sobota) 37 (1987) 50 (24. XII.), 8

SOBOČAN Štefan, *Temelj je knjiga vseh knjig*. Moja župnija. Murska Sobota: Podjetje za informiranje, 1994, str. 184–186

3. BINKOŠTNA CERKEV

a) VIRI

Arhiv Kristove pentekostne crkve u Jugoslaviji (Veščica, Zagreb, Osijek)

Arhiv Kristusove Binkoštna cerkve v Sloveniji (Ljubljana, Murska Sobota)

Arhiv posameznih cerkvenih občin v Prekmurju (zapisniki, dopisi, matične knjige ipd.)

DAUTERMANN Peter, *Povzetek iz mojega dnevnika od 3. oktobra 1944 do 1948*. Snopje 11. Koper 1997, str. 60–69

KUTOŠA Jože, *Razvoj binkoštnega gibanja v Prekmurju v letih 1933–41*. Tipkopis (Veščica) 1997

NOVAK Fana, *Spomini*. Rokopis. 52 strani. Brez letnice.

NOVAK Jožef, *Moje prvo misijonsko delo i zgodovina risalskoga gibanja v Prekmurju*. Veščica 1970/71. (Tipkopis).

b) LITERATURA

JANEŽIČ Stanko, *Ekumenski leksikon*. Celje: Mohorjeva družba 1986, str. 36

LUTHAR Adam, *Odprto pismo veščičkim risalcom*. Düşevni list (Puconci) 16 (1938) 3, str. 30–33

Naša evang. sveta mati cerkev i sekte. Düşevni list (Puconci) 14 (1936) 9, str. 104–106

GRADNIK Vladimir (= Franc KUZMIČ), *Čovjek kojeg je Bog upotrebljavao*. (Povodom desete obljetnice smrti Jožefa Novaka). Izvori (Osijek) 25 (1982) 11, str. 11+14

GRADNIK Vladimir (= Franc KUZMIČ), *Isus me ljubi i ja ljubim Isusa*. (Susret s najstarijim pentekostalцем u Sloveniji). Izvori (Osijek) 24 (1981) 1, str. 12–13

GRADNIK Vladimir (= Franc KUZMIČ), *Jožef Novak*. Žetva je velika. Osijek: Biblijsko teološki institut, 1987, str. 9–10

GRADNIK Vladimir (= Franc KUZMIČ): *Nuskova – crkva na vrhu brda*. Izvori (Osijek) 24 (1981) 2, str. 11–13

GRADNIK Vladimir (= Franc KUZMIČ), *Vadarci (Slovenija) – vijesti iz naših zajednica*. Izvori (Osijek) 25 (1982) str. 10, 12

RAZPRAVE, ŠTUDIJE

- GRABAR Daniel, *Jubilej 50-godišnjice u KPC Ženavlje*. Izvori (Osijek) 28 (1985) 11, str. 11–12
- GRABAR Štefan (= Franc KUZMIČ): *Ženavlje in okolica*. V edinosti. Ekumenski zbornik. Ljubljana-Maribor 1981, str. 86–89
- JAMBREK Stanko, *KPC u Sloveniji*. Izvori (Osijek) 30 (1987) 1, str. 15–16
- KALČEVIČ Brane, *Pentekost u Sloveniji*. Izvori (Osijek) 23 (1980) 7/8 (Prilog Pentekostna vijest, str. /1/; 9
- KERČMAR Zoltan, (= Slv.: Silvanus). *Od Sekt. Düşevni list* (Puconci) 14 (1936) 7, str. 82–85
- KNEŽEVIĆ Ruben, *Pregled povijesti baptizma na hrvatskom prostoru*. Rijeka: Baptistički institut 2001
- KOLARIČ Juraj, *Pentekostalci*, v: Kršćani na drugi način. Zagreb: Veritas 1976, str. 123–141
- KOLARIČ Juraj, *Pentekostalci* : Pentekostalci u Hrvatskoj i Sloveniji. Ekumenska trilogija. Zagreb : Prometej, 2005, str. 597–600
- KUZMIČ Dalila, *Zgodovina protestantske pesmi v Prekmurju*. Diplomaska naloga. Ljubljana: Akademija za glasbo, 1994
- KUZMIČ Feri, *Bibliografija Ludvika Üllena*. Snopje 11. Koper 1997, str. 70–75
- KUZMIČ Franc, *Bibliografija prekmurskih tiskov 1920–1998*. Ljubljana: ZRC SAZU 1999
- KUZMIČ Feri, *Bibliografija tiskov Binkoštna cerkve v Jugoslaviji 1936–1991*. Murska Sobota 1995
- KUZMIČ Feri, *Bibliografija tiskov Binkoštna cerkve v Sloveniji 1939–1995*. Murska Sobota 1996
- KUZMIČ Feri, *In memoriam Ludvik Šooš (1914–1998)*. Izvori (Osijek) 41 (1998) 7/8, str. 36
- KUZMIČ Franc, *Ludvik Üllen: 1921–1985*. Izvori (Novi Sad) 28 (1985) 5, str. 11–12
- KUZMIČ Franc, *Konfesionalna podoba Prekmurja*. Pokrajinski muzej Murska Sobota. Katalog. Stalna razstava. Murska Sobota : Pokrajinski muzej 1997, str. 89–94
- KUZMIČ Franc, *Konfesionalna podoba prostora ob Muri*. Ljudje ob Muri. Zbornik. Murska Sobota 1996, str. 183–189
- KUZMIČ Franc, *Literatura o cerkvah v Pomurju in Porabju*. Štefan Sobočan, Moja župnija. Murska Sobota: Podjetje za informiranje, 1994, str. 303
- KUZMIČ Franc, *Ludvik Üllen (1921–1985)*. Žetva je velika. Osijek (Biblijsko teološki institut) 1987, str. 11–13

- KUZMIČ Franc (F. K.), *Veterani odlaze – Lipot Kuzmič*. Izvori (Osijek) 31 (1988) 8, str. 13–15
- KUZMIČ Franc, *Zgodovinski pregled verstev v Prekmurju*. Vestnik (Murska Sobota) 37 (1987) 50 (24. XII.), 8
- KUZMIČ Franc, *Zgodovinski prikaz publicistične, versko-literarne in izdajateljske dejavnosti Binkoštna cerkve v Jugoslaviji v obdobju 1936–1991*. Magistrska naloga. Osijek: ETF 2001
- KUZMIČ Franc, *Židje v Prekmurju*. Diplomaska naloga. Osijek: ETF 1990, str. 22–44
- KUZMIČ Mihael, *Binkoštna cerkev in sodobni ekumenizem*. V edinosti. Ekumenski zbornik. Ljubljana-Maribor, 1981, str. 56–66
- KUZMIČ Mihael, *Binkoštno gibanje v letih 1933–1941 kot začetek Binkoštna cerkve v Sloveniji*. Magistrsko delo. Osijek: ETF 1997
- KUZMIČ Mihael, *Brihten kmečki fant*. Golgota vest (Ljubljana) 5 (1971) 4, str. 13–16; 5/6, str. 12–17; 6 (1972) 1, str. 15–18
- KUZMIČ Mihael, *Jožef Novak – pionir binkoštnega gibanja v Sloveniji*. Golgota vest (Ljubljana) 4 (1970) 6, str. 2–6
- KUZMIČ Mihael, *Novak Jožef*. Enciklopedija Slovenije. Zv. 8. Ljubljana (Mladinska knjiga) 194, str. 19
- KUZMIČ Mihael, *Pastoralni lik Jožefa Novaka*. Golgota vest (Ljubljana) 26 (1992) 1/6, str. 7–11
- KUZMIČ Mihael, *Prekmurski tiski, ki jih je izdala Binkoštna cerkev v SR Sloveniji*. Snopje 7. Ljubljana: KBC 1980, str. 39–46
- KUZMIČ Mihael, *Prvih sedem let: binkoštno gibanje v Sloveniji v letih 1933–1941*. Ljubljana: Duhovno obzorje; Osijek: ETF 2003
- KUZMIČ Mihael, *V delu oznanjevanja evangelija* (Jožef Hajdinjak). Golgota vest (Ljubljana) 6 (1972) 4/5, str. 20–23
- KUZMIČ Mihael, *V Gospodovi službi* (Štefan Kuzmič). Golgota vest (Ljubljana) 5 (1971) 1, str. 4–7
- KUZMIČ Mihael, *V tujino*. Golgota vest (Ljubljana) 6 (1972) 2, str. 12–14; 3, 12–16
- MAKOVEI János, László TOTH, *Zgodovina evangelijske binkoštna skupnosti na Madžarskem*. Prev. Joško Kutoša. Veščica 1997. Tipkopis.
- MATIČIČ Stanislav, *Kratek oris binkoštnega gibanja in pojem Cerkve v Kristusovi binkoštni Cerkvi*. Seminarsko delo. Ljubljana: Teološka fakulteta v Ljubljani, 1972
- OUČEK Franc, *40 let*. Ljubljana: Kristusova binkoštna cerkev, 1973

RAZPRAVE, ŠTUDIJE

- RATNIK Lojze, *Srečanje z binškoštними kristjani*. V edinosti. Ekumenski zbornik. Ljubljana-Maribor 1972, str. 104–110
- SOBOČAN Štefan, *Krščence pogrezajo v vodo*. Vestnik (Murska Sobota) 45 (1993) 34 (26. VIII.), 12
- SOBOČAN Štefan, *Krščence pogrezajo v vodo*. Moja župnija. Murska Sobota: Podjetje za informiranje, 1994, str. 180–183
- SOBOČAN Štefan, *Ne delaj si rezane podobe...* Vestnik (Murska Sobota) 1990) 7 (22. II.), 14
- SUKIČ Anton (= Franc KUZMIČ), *Binškoštna skupnost v Vadarcih*. V edinosti. Ekumenski zbornik. Ljubljana-Maribor 1982, str. 69–71
- VINKOVIČ Jože, *Kristusova binškoštna Cerkev v Sloveniji in njena ekumenska razsežnost*. Diplomaska naloga. Maribor: Teološka fakulteta, 1979

4. KALVINSKA (REFORMIRANA) CERKEV

- ERJAVEC Janez, *Župnija Martjanci*. Stopinje 1977, str. 78–88
- KOKOLJ Miroslav, *Prekmurski Slovenci 1919–1941*. Murska Sobota : Pomurska založba 1984
- KOKOLJ Miroslav, Bela HORVAT, *Prekmursko šolstvo: od začetka reformacije do zloma nacizma*. Murska Sobota : Pomurska založba, 1977
- KOLARIČ Juraj, *Kalvini – reformirani krščani*. V: Krščani na drugi način. Zagreb: Veritas, 1976, str. 48–58
- KOVAČIČ Fran, *Slovenska Štajerska in Prekmurje*. Zgodovinski opis. Ljubljana: Matica Slovenska 1926, str. 274–276
- KUZMIČ Franc, *Konfesionalna podoba Prekmurja*. Pokrajinski muzej Murska Sobota. Katalog. Stalna razstava. Murska Sobota : Pokrajinski muzej 1997, str. 89–94
- KUZMIČ Franc, *Konfesionalna podoba prostora ob Muri*. Ljudje ob Muri. Zbornik. Murska Sobota 1996, str. 183–189
- KUZMIČ Franc, *A protestantizmus Lendván és környékén*. Tanulmányok Lendva történelméből. Lendva 1994, str. 76–79. (Lendvai füzetek)
- KUZMIČ Franc, *A reformáció kezdetei Murántulon*. Náptár (Lendva) 1994, str. 115–122
- KUZMIČ Franc, *Konfesionalna podoba Prekmurja v času razpada avstroogrške monarhije*. V edinosti. Ekumenski zbornik. Ljubljana-Maribor 1994, str. 92–96

- KUZMIČ Franc, *Martjanska cerkev v 17. stoletju*. Zbornik soboškega muzeja 3. Murska Sobota: Pokrajinski muzej, 1994, str. 93–103
- KUZMIČ Franc, *Mártonhely – Martjanci templóma a XVII. században*. Náptár (Lendva) 1993, str. 87–91
- KUZMIČ Franc, Oris razvoja reformacije v Murski Soboti. Evangeličanski koledar (Hodoš) 1977, str. 44–55
- KUZMIČ Franc, *Pregled cerkvene uprave v Prekmurju v obdobju nastajanja kraljevine SHS*. Časopis za zgodovino in narodopisje (Maribor) 1989, zv. 2, str. 149–159
- KUZMIČ Franc, *Protestantizem v Lendavi in okolici*. Študije o zgodovini Lendave. Lendava 1994, str. 35–42. (Lendavski zvezki)
- KUZMIČ Franc, *Zgodovinski pregled verstev v Prekmurju*. Vestnik (Murska Sobota) 37 (1987) 50 (24. XII.), 8
- PERKO Franc, *Verstva v Jugoslaviji*. Celje: Mohorjeva družba 1978, str. 157–160
- SOBOČAN Štefan, *Gospodova večerja z rdečim vinom*. V: Moja župnija. Murska Sobota: Podjetje za informiranje, 1994, str. 199–202
- ŠEBJANIČ Franc, *A pannóniai szlovének protestáns mozgalma*. Murska Sobota: Pomurska založba, 1979
- ŠEBJANIČ Franc, *Die protestantische Bewegung der panonischen Slovenen*. Murska Sobota: Pomurska založba, 1979
- ŠEBJANIČ Franc, *Protestantsko gibanje panonskih Slovencev: od začetkov reformacije do obdobja dualistične ureditve Avstroogrske*. Murska Sobota: Pomurska založba 1977
- ŠEBJANIČ Franc, *The protestant movement of Slovenes in Pannonia*. Prev. Suzanne Király-Moss. Murska Sobota: Pomurska založba 1978
- ŠIFTAR Vanek, *Vas Motvarjevci in njeni prebivalci*. Časopis za zgodovino in narodopisje (Maribor) 1971, zv. 2, str. 294–319
- ŠKAFAR Ivan, *Evangeličanske ali kalvinske šole v letih 1595–1612?* Zgodovinski časopis (Ljubljana) 36 (1982) 1/2, str. 125–130
- ŠKAFAR Ivan, *Gradivo za zgodovino kalvinizma in luteranstva na ozemlju belmurskega in beksinskega arhidiakonata*. Acta ecclesiastica Sloveniae 3 (Ljubljana): Teološka fakulteta – IZG 1981, str. 81–170
- THYRY Etele, *A dunántuli református egyház kerület története*. Pápa 1908. Knj. 1
- ZELKO, Ivan, *K zgodovini reformacije v Prekmurju*. Časopis za zgodovino in narodopisje (Maribor) 1937, str. 112–122